

Beredskapssamarbeid ut fra forsikringssynspunkt

- utfordringer og løsninger

Janniche Holterman og Torstein Sneisen

4. november 2020

Agenda

- Fellesskap og samarbeid
  - Hva er forsikring?
  - Når skaden skjer – hva sier forsikringsavtalen?
- Personforsikring for dere som deltar i beredskapssamarbeid
- Beredskap - tingforsikring

Felleskap og samarbeid

Grunntanken i all forsikring er at mange er utsatt for samme type risiko for økonomisk tap. Det er derfor gunstig å bli med i en sammenslutning, et forsikringselskap, for å fordele tapene mellom seg og på den måten utjevne risikoen. Eventuelle tap blir overført fra den enkelte som er rammet, til fellesskapet. Alle vet at skader skjer, men ikke hvem det skjer med.

- Forsikring har mange fellestrekk med beredskapssamarbeid
  - Redusere risikoen for tap og omfanget av tap gjennom fellesskap
    - Utnytte tverrfaglig kompetanse
    - Hjelp hverandre i god dugnadsånd

Hva er forsikring?

- Økonomisk kompensasjon for verdier som er gått tapt
- Dere ivaretar store verdier – mennesker, historiske, kulturelle og økonomiske
  - Mye som ikke kan måles i økonomisk verdi
- Museum er en virksomhet som krever ekstra bevissthet rundt:
  - Hva er tapet vårt hvis skaden skjer?
  - Hva skal vi forsikre?
  - Hvordan skal vi forsikre det?
  - ....og det er kun dere som eier verdiene som kan gi svaret på disse spørsmålene

Når skaden skjer – hva sier forsikringsavtalen?

1. Sikre liv og helse
2. Avverge eller begrense tapet, forsikringsavtaleloven (FAL) § 4-10
3. Uten ugrunnet opphold melde fra til forsikringsselskapet

§ 4-10. (sikredes plikt til å avverge og gi melding om forsikringstilfelle)

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

Personforsikring ved beredskapssamarbeid

Lov om yrkesskedeforsikring / Folketrygdloven kap. 13

- Deltagelse i beredskapssamarbeid skjer gjennom den enkeltes jobb/arbeidsgiver
- Alle ansatte har yrkesskedeforsikring gjennom lov om yrkesskedeforsikring
  - §1 Lovens område: Loven gjelder ved personskade påført arbeidstakere hos arbeidsgivere i riket
- Staten er unntatt fra forsikringsplikten, og ansatte må her kreve erstatningen direkte fra arbeidsgiveren (selvassurandør gjennom Statens pensjonskasse)

§ 3. Plikt til å tegne yrkesskedeforsikring.

Arbeidsgivere plikter å tegne forsikring (yrkesskedeforsikring) til dekning av yrkesskade og yrkessykdom som nevnt i kapittel 3. Yrkesskedeforsikringen skal gi rett til full erstatning uten hensyn til om noen har skyld i skaden.

Staten er unntatt fra forsikringsplikten. Departementet kan samtykke i at kommuner eller fylkeskommuner unnlater å tegne yrkesskedeforsikring.

Arbeidstakere i staten eller i en kommune eller fylkeskommune som er unntatt fra forsikringsplikten, kan kreve erstatning for skade som nevnt i kapittel 3 direkte av arbeidsgiveren.

Hva er en yrkesskade?

Ftrl § 13-3/Yfl § 11

1. **Plutselig eller uventet ytre påkjenning** eller belastning som arbeidstaker har vært utsatt for i forbindelse med arbeidet
2. En konkret **tidsbegrenset** ytre påkjenning eller belastet som er **usedvanlig** i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid

Skader ved løft, bæring og lignende

*Tilstrekkelig med et **mindre avvik** fra den daglige arbeidssituasjonen før det anses å foreligge ekstraordinære forhold, og den skadevoldende hendelsen må bare inneholde et ganske lite uventet tilleggselement for at et ulykkemoment ansees å foreligge.*

§ 13-3

Belastningslidelser som over tid har utviklet seg i muskel-/skjelett-systemet, regnes ikke som yrkesskade.

Det samme gjelder lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid

Hva er en yrkesskade?

Ftrl § 13-4/Yfl § 11

3. Yrkessykdom

En sykdom kan godkjennes som yrkessykdom, hvis den er en følge av **skadelig påvirkning** fra arbeidsmiljøet, og er en av de sykdommer som er nevnt i forskrift om yrkessykdommer i Folketrygden

§ 13-4. Yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade

Visse yrkessykdommer som skyldes påvirkning i arbeid, klimasykdommer og epidemiske sykdommer skal likestilles med yrkesskade. Departementet gir forskrifter om hvilke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade.

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,
- vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,
- symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og
- det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.

Det er et vilkår at påvirkningen som nevnt i bokstav b har skjedd mens vedkommende var yrkesskadedekket, se §§ 13-6 til 13-13.

Kriterier som må være oppfylt

Skaden må ha oppstått:

1. På arbeidsstedet
2. I arbeidstiden
3. I arbeid (under utførelse)

Alle tre kriterier må være oppfylt

- Utfylt skademelding danner grunnlaget for om en blir godkjent som yrkesskade eller ikke
- Viktig ved innsending av skademelding:
  - God beskrivelse av selve hendelsen – hva skjedde?
  - Utfyllingen må bekrefte at alle tre kriterier er oppfylt
- Samme krav fra NAV og forsikringsselskapene/SPK

Yrkesskedeforsikring

Hvilke tap og utgifter dekkes?

- **Utgifter (påløpte og fremtidige)**
Medisinske utgifter som følge av yrkesskaden skal i utgangspunktet dekkes fullt ut av NAV (Helfo). Dette gjelder også egenandel ved legebesøk. Ved andre utgifter kan disse søkes dekt fra forsikringsselskapet. NB! Helfo frist 6 mnd.
- **Tapt arbeidsfortjeneste**
Erstatning for tapt inntekt i tiden fram til oppgjørstidspunktet. Det gjelder for eksempel differansen mellom sykepenger/arbeidsavklaringspenger og reell inntekt.
- **Tap av fremtidig inntekt (ervervsuførhet)**
Du kan ha rett til erstatning for framtidig inntekt som du går glipp av på grunn av skaden eller sykdommen. Erstatningen regnes ut på bakgrunn av inntekten du hadde da skaden eller sykdommen oppsto, graden av uførhet og alderen din.
Ulike tariffavtaler regulerer også dette, og du får utbetalt etter den ordningen som gir best resultat for deg.
- **Erstatning for varig mén (medisinsk invaliditet)**
Standard dekning er ménerstatning ved minst 15 prosent varig medisinsk invaliditet.
- **Død**

Hva med andre personer som kommer til skadestedet – er de dekket/forsikret?

Folketrygdloven kap. 13

§ 13-9. Medlemmer som utfører branntjeneste, redningstjeneste e.l.

Følgende medlemmer er yrkesskadedekket:

- a) de som er utskrevet til tjeneste i brannvesenet etter brann- og eksplosjonsvernloven § 17
- b) de som på forlangende eller tilsigelse yter hjelp etter brann- og eksplosjonsvernloven § 5
- c) de som er knyttet til en organisasjon, en forening eller lignende som driver redningstjeneste,
- d) de som søker å redde andre menneskers liv eller avverge store kulturelle eller materielle tap.

Medlemmer som nevnt i første ledd bokstavene a og b er yrkesskadedekket mens de utfører pålagt tjeneste eller hjelp, eller deltar i organiserte øvelser eller vakttjeneste.

Medlemmer som nevnt i første ledd bokstav c er yrkesskadedekket mens de deltar i redningsaksjoner, organiserte øvelser, vakttjeneste eller lignende.

Medlemmer som nevnt i første ledd bokstav d er yrkesskadedekket mens de deltar i redningsvirksomheten.

0 Endret ved lov 14 juni 2002 nr. 20 (ikr. 1 juli 2002 iflg. res. 14 juni 2002 nr. 536).

Beredskap - Tingforsikring

- Forsikring og forebygging/beredskap har felles mål og interesser
  - Regulert gjennom blant annet lovverk og sikkerhetsforskrifter

Lov om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven)

[§ 4-10. \(sikredes plikt til å avverge og gi melding om forsikringstilfelle\)](#)

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

Må sikrede forstå at selskapet kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil selskapet selv kan vareta sitt tarv.

Er forsikringstilfellet inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet.

Er det oppstått skade eller tap som følge av at sikrede forsettlig eller grovt uaktsomt har satt til side sine plikter etter første, annet eller tredje ledd, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers.

§ 4-8. (overtredelse av sikkerhetsforskrifter)

Selskapet kan ta forbehold om at det skal være helt eller delvis uten ansvar dersom en sikkerhetsforskrift er overtrådt, jf § 1-2 bokstav e. Et slikt forbehold kan ikke gjøres gjeldende dersom det ikke er noe eller bare lite å legge sikrede til last, eller dersom forsikringstilfellet ikke skyldes overtredelsen. Selv om selskapet etter denne bestemmelsen kan gjøre gjeldende at en sikkerhetsforskrift er overtrådt, kan det likevel pålegges delvis ansvar under hensyn til arten av den sikkerhetsforskrift som er overtrådt, skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers.

Beredskap - Tingforsikring

- Reguleres også via relevante forskrifter - blant annet Internkontrollforskriften

Krav om Internkontroll - utdrag fra Internkontrollforskriften

§ 5. Innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Krav til dokumentasjon

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Internkontroll innebærer at virksomheten skal:

1. sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten
2. sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer
3. sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes

Dokumentasjon

4. fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet

må dokumenteres
skriftlig

5. ha oversikt over
helse-

Å dokumenteres

6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene

Må dokumenteres skriftlig

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og utstrekning som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Dokumentasjon som følger av krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, for eksempel instruksjoner, tillatelser, kompetansebevis, sertifikater o.l. skal inngå.

Beredskap - Tingforsikring

- Spectrum 4.0 stiller også krav vedr. samlingsforvaltning

SPECTRUM

SPECTRUM er i utgangspunktet en britisk standard for samlingsforvaltning, som har blitt adoptert internasjonalt. Den er utarbeidd og av Collections Trust og The SPECTRUM Community.

Kulturrådet publiserte en norsk oversettelse av Spectrum 4.0 i 2019. I 2019 ble Spectrum 5.0 lansert på engelsk, og norsk oversettelse av denne er under arbeid.

SPECTRUM 4.0 – STANDARD FOR SAMLINGSFORVALTNING

11 Risikostyring

Definisjon

Håndtere og dokumentere tiltak for å kontrollere trusler mot museets samlinger og andre objekter som museet har forvaltningsansvar for. Det innebærer blant annet kriseplanlegging og å sørge for informasjonsgrunnlag for forebyggende tiltak.

Minimumsstandard

Museet skal ha en policy for risikostyring, kriseberedskap og restverdiredning.

Prosedyren for risikostyring skal sørge for

- at museet gjennomfører risikoanalyser for objektene det har forvaltningsansvar for
- at museet har evakueringsplaner med oversikt over hvilke objekter som skal prioriteres ved evakuering og hvor disse befinner seg
- at museet har en kontaktliste til personer og organisasjoner som skal kontaktes i tilfelle en katastrofe (listen oppdateres årlig)
- at museet gjennomfører øvelser for ansatte og frivillige i kriseberedskap og restverdiredning
- at museet kan gjøre rede for sine objekter under og etter en katastrofe

Beredskap - Tingforsikring

- Samlingsnett.no

<https://samlingsnett.no/risikohandtering>

<https://samlingsnett.no/kkoa>

Risikohåndtering

Risikohåndtering er et grunnleggende aspekt i alle arbeidsområder innen museumsdrift. Alle langsiktige planer og alle daglige rutiner må identifisere trusler og sikre ansatte, besøkende, museumsobjekter, informasjonssystemer og bygninger. Når risikofaktorene er identifisert, må en lage sikringsplan, samt en forebyggende beredskapsplan med tilhørende plan for verdiredning.

Brann på Ringve Musikkmuseum 2015 Ringve Musikkmuseum

Kriseberedskap

Kriseberedskap er det forebyggende arbeidet for å redusere risiko, sørge for aktiv sikring og sørge for organisatoriske tiltak. Ved å være beredt på uønskede hendelser og katastrofer, vil man kunne redusere skadevirkningene av dem om de skulle inntreffe. Beredskapsplanen er planverket for den organiserte håndtering av katastrofer.

Hvem? - hvem har de ulike roller, funksjoner, oppgaver, ansvar og mandat i en krisesituasjon?

Hvor? - innkalling, varsling, møtested, mobilisering

Hva? - Tiltakskort som sier noe generelt om hvordan ulike materialtyper skal håndteres og mer spesielt om prioritering og håndtering av de museumsobjekter som skal reddes. En oversikt over hvor de ulike museumsobjektene befinner seg er helt essensielt. Oppdaterte plasseringskoder i Primus er et svært godt hjelpemiddel, samt gode dokumentasjonsfoto samme sted.

Risiko - og sårbarhetsanalyse (ROS)

Risiko = Sannsynlighet * Konsekvens

«En ROS-analyse er i hovedsak en kvalitativ risikovurdering, som bygger på faglig skjønn og erfaring. Det har vist seg å være et effektivt verktøy for å identifisere og prioritere risikoområder, definere forbedringsområder og for å planlegge tiltak for å forhindre eller redusere ulike risiko- og faremomenter som kan ramme museene.»

Beredskap - Tingforsikring

- "Rømningsplan" for kunst / historiske verdier
  - Oversikt og plan for evakuering og håndtering – før, under og etter et skadetilfelle

- Objekt-lister
- Verdi, tilstand og plassering
- Tilgjengelighet og prioritering
- Transport og magasinering
- Emballering

Bør ha:

- Samarbeidsavtaler med aktuelle ressurser
- Kontaktlister over personer/selskap

Söderberg
& Partners